

TITULUS IX.

DE SACRAMENTALIBUS.

Sacramentorum Christus Dei Filius signis quidem sensibilibus annexit gratiam, quam ex opere operato efficiunt, ut divinæ consortes simus naturæ, unde maxima et pretiosa nobis donavit (1); ast divina ipsius largitas per Ecclesiam dilectissimam sponsam suam munera quoque addidit, et ipsa magna: magnum enim est quidquid ad vitam æternam facilius assequendam ordinatur. Sunt hæc, quæ sacramentalia dicuntur, a primis jam sæculis ab Ecclesia instituta. Sciens enim omnem creaturam sanctificari per verbum Dei et orationem (2), sacras actiones adhibet, rebusque sensibilibus benedictionem impertit, simul Deum rogans, ut qui pie iisdem utantur, varia consequantur beneficia, imprimis gratiam copiosam, qua ad pietatem in Deum, et detestationem peccatorum moveantur (3). Cum vero sacramentorum aliquam exhibeant similitudinem hujusmodi res et actiones, necnon et alia opera pia, quibus Scripturæ sacræ effata gratiæ divinæ promissionem adjungunt, merito sacramentalium nomine vocantur, quæ quidem ex institutione Ecclesiæ ex opere operantis impetrant cœlestia et valida gratiæ auxilia; ideoque curandum est, ut populus fidelis ea religiose utatur, et ex iis intentum fructum percipiat, ne temere in ipsis præsidendo, nec ea incuriose negligendo.

I. Ut vero scopulus uterque vitetur, parochi sacramentalium numerum, naturam, vim fidelibus accurate explicent, eosque excitent ad illa sancte usurpanda, ut salutes consequantur effectus: neque verbis dumtaxat, sed exemplis præcipue hæc insinuare procurent; quod præstabunt, si qua par est gravitate, reverentia ac pietate, in sacris illis administrandis cœremoniis, sacerdotale ipsorum officium obeant.

II. Sex ad quas revocari solent, sacramentalium classes, sequenti comprehenduntur versiculo: «orans, tinctus, edens, confessus, dans, benedicens.» Voce illa *orans*, significatur præsertim dominicæ orationis recitatio, de qua S. Augustinus: «De quotidianis, brevioribus, levibusque peccatis, sine quibus hæc vita non ducitur, quotidiana oratio fidelium satisfacit. Eorum enim est dicere: *Pater noster qui es in cœlis*, etc. Delet omnino hæc oratio minima et quotidiana peccata. Delet et illa a quibus vita fidelium scelerate etiam gesta, sed pœnitendo in

(1) 2, Petr. I. 4. (2) I. Tim. IX, 5. (3) D. Thom. P. 3 quæst. 87, art. 3.

melius mutata discedit: si quemadmodum veraciter dicitur, *dimitte nobis debita nostra*, quoniam non desunt quæ dimittantur, ita veraciter dicatur, *sicut et nos dimittimus debitoribus nostris*, id est, si fiat, quod dicitur» (1). Sed et aliæ preces, quibus Deum in spiritu et veritate adoramus, maxime illæ, quas ex Ecclesiæ institutione persolvimus, prout horæ canonicæ, salutarem hunc effectum exercent. Huc pertinent orationes in consecratis ecclesiis, et tunc in pectoris, si doloris et pœnitentiæ causa agatur.

III. Vox illa *tinctus*, aquæ benedictæ aspersionem exprimit. Aqua enim sale aspersa, divinisque precibus sacrata, populum ad supernas cogitationes excitatum sanctificat atque emundat, quod idem valet de unctionibus cœremonialibus, quæ sacris aut benedictis oleis conficiuntur. Hinc vetustissimus in Ecclesia ritus quolibet Dominico die aquam benedicendi, qua clerus et fidelis populus asperguntur. Hinc solemnitas quoque et ab Apostolica traditione derivatus mos (2) benedicendi, in vigiliis Paschatis et Pentecostes aquam in usum baptismi, ac consuetudo, quæ semper viguit, aquam ipsam antequam sacra eidem misceantur olea, fidelibus distribuendi in domos deferendam, atque servandam. Numquam ergo omittatur qualibet Dominica ante Missam parochialem vel conventualem aquæ benedictio, juxta rubricas Missalis, et aspersio populi cum illa peragenda. In vasis seu fontibus prope fores Ecclesiæ semper suggeratur, et frequenter renovetur. Moneatur populus de cœremoniis quæ in benedictione aquæ adhibentur, et de ipsius virtute, ut in ingressu templi, digitis in vase illius intinctis, signo crucis pie devoteque, non cursim ac negligenter, atque de peccatis dolens se muniat, ut a venialibus purgatus in conspectu Domini appareat. Excitentur etiam omnes ut eam in domibus habeant, qua religiose in variis rerum adjunctis uti possint.

IV. *Edens*, significat panis aut alterius cibi benedicti commestionem. Cum Ecclesia in eorum benedictione postulet a Deo, ut sint omnibus sumentibus salus mentis et corporis, et contra omnes morbos, et universas inimicorum insidias tutamen, si benedictionis memores, corporis nutrimentum ea capiamus mente, ad quam Ecclesiæ oratio nos informat, in animæ convertitur alimentum.

V. *Confessus*, voce indicatur quædam generalis peccatorum confessio non sacramentalis ab Ecclesia instituta, qualis in Missæ sacrificio a sacerdote et ministro et in divino officio recitantur, atque

(1) Enchirid. cap. 7, can. *De quotidianis* De pœnit. Dist. 3.

(2) S. Basilius. *De Spir. Sancto* cap. 27.

alias quoque perutiliter exercetur, ad augendum et confirmandum dolorem de peccatis commissis, ac pro eis satisfaciendi studium. De hoc Benedictus XIV sapienter inquit: «In Missa sacerdos et minister dicunt *Confiteor*, quia sacerdos et minister, seu populus pro quo minister loquitur, mutua hujusmodi confessione, assecuturos sese confidunt levium peccatorum remissionem, quo puriori mente Deo sacrificium offerant. «Confitemini alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem, ut salvemini», verba sunt in Epistola S. Jacobi apostoli (1). Trina illa percussio pectoris contritionem cordis significat, ab exemplo ducta publicani, qui pectus sibi percutiens peccata sua confitendo, veniam a Domino impetravit» (2).

VI. *Dans*, eleemosynam indicat, cui cætera misericordiæ opera tam corporalia quam spiritualia merito æquiparantur, ipso nos edocente Spiritu Sancto quod eleemosyna a morte liberat, et ipsa est quæ purgat peccata, et facit invenire misericordiam et vitam æternam (3).

VII. Denique voce illa *benedicens*, significatur benedictio Episcopi, quem Deus fons totius benedictionis dispensatorem domui suæ præposuit, necnon benedictio candelarum, cinerum atque palmarum quæ secundum Ecclesiæ institutionem peractæ, hominem in fide stantem ad altissimarum rerum memoriam extollunt. His quoque adnumerandæ sunt cæteræ benedictiones ab Ecclesia institutæ et in Rituali contentæ; sed quamquam certissimum est, valere illas tum contra spirituales nequitias, tum etiam adversus naturales morborum causas; caveant tamen, qui benedicunt, ne vanas mulierum præsertim suspensiones de maleficiis, veneficiis, aliasque superstitiones foveant, aut occasionem præbeant aliquid de eo genere temere opinandi, et numquam formulis utantur quæ in Rituali non reperiantur, vel non certo constet a Sacra Rituum Congregatione fuisse approbatas.

VIII. Magnum aliquid sunt exorcismi, qui potestatem Ecclesiæ in diabolum et angelos ejus collatam patefaciunt. Cavendum nihilominus est, ne temere usurpentur, ideoque nullus clericus, nec sacerdos audeat exorcismo adjurare personas, quæ a maligno obsessæ reputentur, nisi accepta in scriptis ab Episcopo licentia. Qui aliter facere præsumpserint severe puniantur.

(1) Jacob. V, 16. (2) *De sacrificio Missæ*. lib. II, ca. 3 n. 5.

(3) Tob. XII, 9.

PARS QUARTA.

DE CULTU DIVINO.

TITULUS I.

DE CULTUS EXTERNI NECESSITATE ET PRÆSTANTIA.

DNS perfectissimum est Deus, qui bonorum nostrorum non indiget (1); immo de bonis suis dat omnibus affluenter; nam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia (2). Nulla igitur infinitæ illi gloriæ, qua circumdatus est in propria essentia, obvenire potest accessio ex creaturarum laudibus. Honor tamen, et laus illi debetur, ideoque vult, et justissime, ut homines, quos ad imaginem et similitudinem suam creavit, summum Creatori benignissimo honorem deferant, eum adorationis, gratitudinis et amoris debito colentes obsequio. Hoc ipsamet humana ratio docet, hoc sacræ litteræ innumeris locis inculcant.

I. Cum duplici substantia, anima nemque et corpore a Deo hominidatus existat, et cum pro utraque æterna beatitudo a cælorum Domino parata sit, in anima et corpore hominem Deum colere oportet. Unde exurgit duplex in Ecclesia catholica receptus et præceptus cultus, internus scilicet et externus. Latet in anima primus: per sensibiles actus exhibetur secundus. Potest esse et verus, et sincerus et Deo gratus qui in pectoris ambitu continetur, ut integrum tamen et completum sit obsequium ab homine Summo rerum omnium Domino præstandum, per demonstrationes illas, quæ externum catholicum cultum constituunt, illum adorari etiam necesse est.

(1) Ps. XV, 2. (2) Rom. XI, 36.